

Je možné odprodat zaměstnancům ve firmách nepotřebné dřevěné palety? To je otázka, která se obzvláště v době energetické krize opakuje stále častěji. Zeptali jsme se proto odborníků na názor a získali ryze legislativní výklad, vzhled do běžné praxe, ale také stanovisko dozorčího orgánu. Na dotaz, zda se nepotřebné palety ve firmě mohou odprodat odpovídali odborníci :

Petr Šulc:

Na nakládání s obaly se vztahují dva zákony. První je zákon č. [477/2001 Sb.](#), o obalech, který řeší zejména problematiku rozšířené odpovědnosti výrobců obalů (osob, které na trh uvádějí obaly, resp. výrobky v obalech). Druhým zákonem, který reguluje nakládání s obaly, které se staly odpadem, je zákon č. [541/2020 Sb.](#), o odpadech. Zákon o obalech ve svém [§ 1 odst. 3](#) říká, že nestanoví-li tento zákon jinak, použije se na nakládání s odpady z obalů zákon o odpadech.

Obal je z hlediska svého životního cyklu legislativně rozdělen na obal jednorázový nebo opakovaně použitelný. Jednorázový obal se stává odpadem v okamžiku vybalení obsahu obalu (např. výrobku). U opakovaně použitelných obalů se takový obal stává odpadem, když přestane být opakovaně použitelný – například z důvodu poškození.

Osoba, která balený výrobek vyjmula z jednorázového obalu, se stává původcem obalového odpadu. Obalové odpady jsou uvedeny v Katalogu odpadů v podskupině 15 01.

Při nakládání s odpady je nutné dodržovat hierarchii nakládání s odpady ([§ 3](#) zákona o odpadech), která je založena na prioritě předcházení vzniku odpadu, a nelze-li vzniku odpadu předejít, pak v následujícím pořadí jeho příprava k opětovnému použití, recyklace, jiné využití, včetně energetického využití, a není-li možné ani to, jeho odstranění. Přitom výklad a použití zákona o odpadech musí být v souladu s hierarchií odpadového hospodářství.

Problematiku předcházení vzniku odpadů řeší [§ 12](#) zákona o odpadech, který mimo jiné stanoví v odst. 4: "Movitá věc, kterou je možné v souladu s jinými právními předpisy používat k původnímu účelu, se nestává odpadem, pokud ji tato osoba předá k opětovnému použití, a to buď přímo, nebo prostřednictvím jiné osoby."

Transportní paleta je používána pro transport stohovatelného zboží, kde umožňuje efektivní využití ložné plochy přepravních prostředků, ale i plochy skladů. Palety jsou vratné (opakovaně použitelné) nebo jednorázové.

Z praxe je zřejmé, že palety, které byly předány fyzické osobě, jsou využívány převážně k jiným účelům než jako transportní obal, často jsou používány jako palivové dřevo.

Pokud tedy původce odpadu předá obalové odpady zaměstnancům, porušuje zákon o odpadech. Konkrétně by se jednalo o porušení [§ 13 odst. 1 písm. e\)](#) a související povinnosti původce odpadu dle [§ 15 odst. 2 písm. b\)](#). V případě zaměstnance, který obalový odpad přijal, by došlo k naplnění přestupku dle [§ 117 odst. 1 písm. g\)](#) a původce odpadu, který obalový odpad zaměstnanci předal, by spáchal přestupek dle [§ 121 odst. 1 písm. i\)](#) zákona o odpadech.

Jakkoli se může zdát předání obalových odpadů zaměstnancům oboustranně výhodné (původci odpadnou náklady na soustředování a následné zajištění využití nebo odstranění obalového odpadu a na straně zaměstnance dojde k bezplatnému získání věci, kterou by rád využil dle svých potřeb), nejedná se bohužel o model, který je v souladu se zákonem o odpadech.

Tomáš Lank:

Problém má 2 důležité roviny k posouzení:

1. Z hlediska zákona o odpadech č. [541/2020 Sb.](#) je dle mého názoru možné aplikovat [§ 12 odst. 4](#), a to za předpokladu, že zaměstnancům bude vystaven prodejní doklad, na kterém nebude napsáno nic o tom, že se jedná o nepotřebné palety nebo odpadní palety. Prostě nic, co by vyjadřovalo záměr "zbavovat se", protože to by naplňovalo definici odpadu. Jednoduše budou prodány palety (jako movitá věc) bez (zcela nadbytečného) uvádění míry poškození atp. Jak potom s paletami nebo jejich částmi zaměstnanec po odkoupení naloží, to už je na jeho uvážení. Je to majetek toho, kdo jej nově nabyt. V tomto případě majetek fyzické osoby. Prodávajícímu nepřísluší zkoumat záměr nového nabytí, aby došlo k zachování původního účelu movité věci.

2. Účetní hledisko: jestliže jsem něco do firmy nakoupil, tak to mám ve stavu účetně a nemohu to jen tak rozdávat každému, kdo si řekne. Měl by na to existovat nějaký výdajový doklad, na jehož základě by se prodané palety odepsaly z účetního stavu. Tedy zaměstnancům by se to mělo odprodat. I kdyby za jednu korunu plné auto, ale účetně správné by bylo, kdyby firma měla doklad o odprodeji. K tomuto je dále nutný výklad daňového poradce a tím já nejsem.

Na úplném začátku řešení této otázky je nutné rozklíčovat, jestli jsou nadbytečné dřevěné palety odpadem. Na druhém místě je nutno obhájit spolehlivě „původní účel“. Pokud zaměstnanec palety odkoupí a postaví si z nich nábytek nebo kompostér, pak dokonce k ochraně životního prostředí přispívá – šetří primární zdroje (stromy) na výrobu nábytku a kompostuje.

Jsem tedy toho názoru, že paleta je movitá věc, kterou by mělo být možné odprodat zaměstnancům jako každou jinou movitou věc z firmy, kromě odpadů. Představme si například, že by se jednalo o jinou dřevěnou věc, například stůl. Pokud někdo prodá z firmy starý dřevěný stůl a zaměstnanec ho nevyužije dále jako stůl, ale rozřeže ho a spálí, pak se jednalo o prodej stolu. Nikoliv odpadu. Byť stůl ukončil svůj životní cyklus stejně jako dřevěná paleta.

Dále jsem toho názoru, že pokud firma rozdává palety zaměstnancům (byť s ušlechtilými důvody v době energetické krize) a vyhne se tím nákladu spojenému s jejich odvozem do zařízení schváleného k nakládání s odpadem (zaměstnanci si to odvezou sami) a dále případnému nákladu za materiálové/energetické využití nebo odstranění odpadu, pak se dopouští ona firma faulu proti zákonu o odpadech a takové předání je nelegální.

Dokonce jsem v praxi viděl, že sama firma palety rozřezávala na dřevo do bigbagů a pak prodávala zaměstnancům už jen dřevo s finančním výnosem pro firmu. Na dotaz pak firma argumentovala tak, že nerozřezává odpad, ale palety, které jsou jejím majetkem. Firma tedy nakoupila něco, co zhodnotila a pracovala s principem řádného hospodáře za účelem tvorby zisku. Vyřazené palety se nestaly tedy nikdy odpadem.

Vojtěch Pilnáček:

Pokud je věc možné použít k původnímu účelu a je k původnímu účelu i používána, nenaplnuje definici zákona o odpadech a je ji možné předávat i

jiné osobě než osobě určené k nakládání s odpady. Např. pokud si tedy zaměstnanci berou palety pro účely skladování dřeva nebo jiných věcí, je to v pořádku. Podle konzultace s Ministerstvem životního prostředí by mělo být tolerováno i použití palet např. pro konstrukční účely nábytku, kompostů atp., byť to zcela neodpovídá zákonné definici. V případě spalování pro účely topení toto už bohužel neplatí. Vždycky existuje určité riziko pro firmu, že byt' předá zaměstnancům palety pro účely opětovného použití, nakonec je zaměstnanci využijí pro účely topení. Doporučujeme zde tedy požadovat např. čestné prohlášení nebo účel použití uvést aspoň do nějaké jednoduché smlouvy. Co přesně následně zaměstnanci s paletami budou dělat, pak firma už samozřejmě ovlivnit nemůže.

Další cestou, kterou jsme viděli v praxi v průběhu našich odpadových skenů, je žádost na krajský úřad o rozhodnutí v pochybnostech podle současného [§ 4 odst. 4 zákona č. 541/2020 Sb.](#), o odpadech. Krajský úřad může podle tohoto ustanovení vydat rozhodnutí, že palety pro účely spalování odpadem nejsou. To by dávalo smysl v kombinaci s ustanovením [§ 2 písm. a\) vyhlášky č. 415/2012 Sb.](#), o přípustné úrovni znečišťování ovzduší, kde je definována biomasa a navazujícími ustanoveními této vyhlášky, která stanoví, že takto definovanou biomasu je možné využívat mimo režim tepelného zpracování odpadů. V praxi jsme viděli rozhodnutí krajského úřadu, kde bylo jako podmínka uvedeno, že domácnost musí pro vytápění používat "ekologický" kotel. Vždy zde ale záleží na konkrétní rozhodovací praxi krajského úřadu. Před podáním žádosti doporučujeme vše nejdřív neformálně prodiskutovat.

Poslední z možností zřízení nebo předání zařízení určeného pro nakládání s odpady, ve kterém by docházelo k přechodu odpad/neodpad pro palivo na bázi dřeva. Zde je potřeba individuální rozhodnutí podle [§ 9 a § 10](#) zákona o odpadech a podpůrná argumentace definicí biomasy podle vyhlášky o přípustné úrovni znečišťování ovzduší.

Z praktického hlediska je, v případě palet, nebezpečné zejména ošetření dřeva proti zavlečení invazních živočichů. To se dá dělat buďto chemicky napuštěním insekticidními přípravky nebo tepelně. V prvním případě je zde skutečně riziko ohrožení životního prostředí při nesprávném zacházení. V případě ošetření teplem takové riziko nehrozí. Pro předávání zaměstnancům tedy doporučujeme pouze tepelně ošetřené palety. Poznají se podle označení HT - heat treated.

Martin Zemek:

Poškozené dřevěné palety (původně obaly), které jinému subjektu nepředávám za účelem opravy nebo dalšího opětovného použití, nýbrž k jinému využití (odpadu), naplní definici pojmu odpad, jelikož dochází ke zbavování se věci, která se nepoužívá k původnímu účelu, a to za účelem využití, které je předmětem Směrnice EU o odpadech a tedy i zákona o odpadech. V tomto ohledu lze odkázat na judikaturu SDEU (SDEU při výkladu pojmu „využití odpadu“ zdůrazňuje, že podstatná charakteristika využití odpadu spočívá v tom, že jeho hlavním cílem je, že odpad může plnit užitečný účel tím, že nahrazuje použití jiných materiálů, které by pro tento účel musely být použity, což umožňuje chránit přírodní zdroje) i na judikaturu správních soudů. Rovněž se nemůže v takovém případě jednat o předcházení vzniku odpadů, které je u výrobků (tedy např. právě dřevěných palet) potřeba chápat zejm. jako opětovné použití výrobků nebo jejich částí k původnímu účelu nebo prodloužením životnosti výrobků.

Dřevěné palety, které nemohou sloužit původnímu účelu, nelze tedy předávat zaměstnancům. Jednalo by se o rozpor se zákonem o odpadech, který umožňuje toliko opětovné použití věci. To však lze těžko předpokládat u předávání palet zaměstnancům, kteří palety hodlají využívat jako palivo.

Samozřejmě lze pochopit motivaci subjektů, ale musíme poskytnout odpověď v souladu s právními předpisy. Lze to uzavřít tedy tak, že obecně zákon o odpadech umožňuje pouze opětovné použití palet, pakliže to bude v souladu s jinými právními předpisy (pro uvádění na trh), které však ČIŽP nedozoruje. Rovněž lze dodat, že ČIŽP nedozoruje činnost fyzických osob, tzn. zda se fyzické osoby nezbavují palet v rozporu se zákonem o odpadech. To je mj. jeden z důvodů, proč si nevybavuji žádné sankční řízení týkající se předání odpadního dřeva/palet zaměstnancům. Obecně však platí, že v případech, kdy se někdo zbavuje odpadu předáním osobě, která neprovozuje zařízení pro nakládání s odpadem, se jedná o přestupkové jednání (pod sankcí). Byť v daném případě by správní orgán musel přihlídnout k poměrně nízké společenské nebezpečnosti takového jednání.

Zdroj : envi.profi.cz